

Свобода слова у мережі Інтернет як основна ознака інформаційного суспільства

Наталія Вовк

Кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності, Національний університет “Львівська політехніка”, УКРАЇНА, м.Львів, вул.С.Бандери, 12,
E-mail: gnatyska@gmail.com

Анотація: This article examines the main trends of word freedom in the global Internet network. The author examines modern legislation in the terms of censorship.

Ключові слова – Інтернет, свобода слова, мережа, інформація, сайти, цензура.

I. Вступ

Щорічно 12 березня світ відзначає день свободи слова в Інтернет. Святкувати цей день «віртуальний світ» розпочав у 2008р. за ініціативою міжнародної організації «Репортери без кордонів». Причиною до відзначення такого дня стало все більше втручання держави у всесвітню мережу, накладання цензури та заборони використання мережі взагалі.

II. Основна частина

Досить болючим питанням свободи слова в Інтернет є для України. Хоча цього року Україна посіла 116 місце у щорічному рейтингу свободи засобів масової інформації [4] і таким чином піднялася на 8 позицій, проте все ще існує цензура з боку держави. Питання регулювання інтернету в Україні актуалізується як через періодичні спроби держави втрутитися до цієї сфери, у т.ч. запровадити реєстрацію інтернет-ЗМІ, так і у зв'язку із захистом позицій тих, хто стоїть на сторожі вільного інтернету [5]. 8 лютого 2012р. відбулося засідання комітету Верховної Ради з свободи слова та інформації, де розглядалися правки до законопроекту «Про захист суспільної моралі», яким фактично намагалися запровадити цензуру в Інтернеті [7]. Це ще один доказ знищення свободи слова в українському секторі мережі Інтернет.

Міжнародна правозахисна організація «Репортери без кордонів» визначила список «ворогів» Інтернету. Цього року до нього потрапили Білорусь і Бахрейн. Крім того не перший рік ворогують з Інтернетом такі країни: М'янма, Китай, Куба, Іран, Північна Корея, Саудівська Аравія, Сирія, Туркменістан, Узбекистан і В'єтнам [4]. Таким чином помітна тенденція не до збільшення списку країн із свободою слова в мережі Інтернет, а тенденція до розповсюдження цензури у всесвітній мережі. Основними засадами мережі інтернет, встановленими американською неприбутковою корпорацією ICANN, передбачено, що функціонування мереж, які входять до інтернету, в кожній країні має відповідати національному законодавству та громадським інтересам [8]. А чи не означає це, що держава має повне право втручатися в Інтернет-ЗМІ і захопити всю владу в мережі і бути диктатором? Свобода слова вписана в низці міжнародних та українських документів, серед яких

«Загальна декларація прав людини» (ст. 19) [2], «Конвенція про захист прав людини і основних свобод» (ст. 10) [3] і Конституція України (ст. 34) [1]. Але в жодній статті не згадується про неї у мережі Інтернет. Таким чином, сучасне законодавство не розглядає Інтернет як повноцінний ЗМІ. Проте, як заявила Організація Об'єднаних Націй, доступ до Інтернет відноситься до числа невід'ємних прав людини [6]. ООН запропонувала об'єктивні рекомендації для захисту свободи слова у «всесвітній павутині»: цензура контенту повинна бути прозорою і здійснюватися тільки в судовому порядку.

ВИСНОВОК

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що законодавство сучасних країн всіяко намагається втрутитися у свободу слова в Інтернеті. Проте, усі законопроекти та рішення влади порушують міжнародні принципи регулювання інформаційного простору, обмежують конституційні права людини. Як справедливо зазначають експерти, Інтернет не може регулюватися на державному рівні, оскільки інформаційна діяльність у глобальній мережі тотожна конфіденційності спілкуванню чи отриманню інформації за запитом.

Література

1. Конституція України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. «Загальна декларація прав людини. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
3. Конвенція про захист прав людини і основних свобод. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. «Репортери без кордонів» розширили список країн-«ворогів Інтернету». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.voanews.com/ukrainian/news/world/Internet-Freedom-03-13-2012-142493345.html>.
5. О.Костенко. Проведення Міжнародної конференції «Свобода слова в Інтернеті: між свободою слова та цензурою». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://en.hr-activists.net/news/v-dbulas-m-zhnarodna-konferents-ya-svoboda-slova-v-internet-m-zh-svobodoyu-slova-ta-tsenzuroyu>.
6. Свобода слова и Интернет. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://inosmi.ru/world/20110704/171572143.html>.
7. Н.Зубар. Цензура в Інтернеті поки що відміняється. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://maidan.org.ua/2012/02/tsenzura-v-interneti-poky-scho-vidkladajetsya/>
8. Ю.Шеляженко. Закон підкорює Інтернет: за свободу слова доведеться відповідати. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://human-rights.unian.net/ukr/detail/185446>